

Những lợi thế không được nhận thấy của Ansar Allah trước Ả Rập Xê Út

Bởi Frank , 29 Tháng 9 2026

Những lợi thế không được nhận thấy của Ansar Allah trước Ả Rập Xê Út

Địa lý, di sản cách mạng của Yemen, sự phe phái nội bộ của Ả Rập Xê Út và những chứng nhận Hồi giáo gây tranh cãi của nước này là những quân bài chủ chốt của Yemen

Bởi Alastair Crooke

Ansar Allah [Houthi] được hưởng nhiều lợi thế, có lẽ không được nhận thấy, trong cuộc xung đột chống lại Vương quốc Ả Rập Xê Út 'giàu có', đã Tây phương hóa. Đây là một cuộc chiến mới được châm ngòi trở lại bởi việc Ả Rập Xê Út phá vỡ thỏa thuận ngừng bắn năm 2022 vào tháng 9, khi nước này ném bom sân bay quốc tế Sanaa vào tháng 7 năm 2026 để ngăn chặn một máy bay dân sự Iran hạ cánh. Ả Rập Xê Út nói rằng Trump đã phê chuẩn rõ ràng cuộc không kích sân bay

-- qua đó mở đường cho Ansar Allah gạt bỏ thỏa thuận ngừng bắn, và cho chiến tranh bùng phát.

Ansar Allah đã đáp trả việc phá vỡ thỏa thuận ngừng bắn bằng một [cuộc tấn công 'chớp nhoáng' kéo dài 18 giờ](#) đã chiếm được bờ biển phía tây Yemen (khoảng 5.400 km² bị chiếm trong 11 ngày), các cảng chính và các đảo chiến lược chính ở Biển Đỏ. [Hành động và chiến lược](#) của họ đã được lên kế hoạch kỹ lưỡng và dựa trên [hiểu biết sâu sắc](#) và kinh nghiệm về địa lý độc đáo và cấu trúc xã hội của bán đảo.

Nhìn nhanh vào bản đồ sẽ thấy rằng Ả Rập Xê Út và Yemen nằm trong một 'chiếc hộp' — trung tâm là sa mạc, với các cạnh là những dãy núi hiểm trở dốc xuống Biển Đỏ. Ansar Allah hiện giữ vùng cao nguyên phía trên các lối vào Biển Đỏ, và cũng đã chiếm được các đảo chính ở Biển Đỏ kiểm soát quyền tiếp cận eo biển Bab al-Mandab. Ở một số khía cạnh, địa lý phản ánh địa hình đồi núi đá của Iran bao quanh Hormuz.

Thực tế địa lý này cho thấy rằng sức mạnh không quân Ả Rập Xê Út sẽ không đánh đuổi được những người lính bộ lạc miền núi nhanh nhẹn khỏi thành trì trên núi của họ. Ansar Allah, dù sao đi nữa, chiến đấu theo cách bất đối xứng. Sau khi [bị ném bom không ngừng](#) trong hơn một thập kỷ, họ chiến đấu như những ["người tự do"](#); họ 'di chuyển' từ nơi này sang nơi khác, và cơ sở hạ tầng quân sự của họ bị chôn vùi (theo cách tương tự như của Iran). Giờ đây họ kiểm soát eo biển Bab al-Mandab bằng pháo binh, do đó tiết kiệm máy bay không người lái và tên lửa tinh vi hơn cho các mục đích khác.

Tóm lại, sức mạnh không quân Ả Rập Xê Út hay phương Tây sẽ chẳng giúp ích được gì. Không có mục tiêu rõ ràng; các chiến binh Ansar Allah giống như những ảo ảnh di chuyển đây đó. Các lực lượng liên kết với Ả Rập Xê Út ở phía nam thay vào đó là các liên minh được rút ra từ các bộ lạc miền nam khác nhau và lính đánh thuê; cũng có tàn dư của lính đánh thuê thân UAE mà các lực lượng thân Ả Rập Xê Út đụng độ theo nhiều cách khác nhau.

Cuộc tấn công ban đầu của Ả Rập Xê Út chống lại Ansar Allah là một thất bại thảm hại; không có chỉ huy trung tâm, không có kế hoạch và hậu cần không được chuẩn bị, cuộc tấn công đã sụp đổ. Giao tranh dường như đang [lan rộng](#) đến các tỉnh Jizan và Najran — hiện là một phần của Ả Rập Xê Út. Đây là hai trong ba tỉnh Yemen giàu có, màu mỡ bị Ả Rập Xê Út chiếm vào những năm 1930. Không nghi ngờ gì Yemen muốn lấy lại chúng.

Vậy Israel và Mỹ có thể làm gì để hỗ trợ đồng minh then chốt của họ? Chà, Israel dường như đang [quảng bá](#) Sừng châu Phi như một căn cứ để phát động một cuộc tấn công đổ bộ qua Biển Đỏ nhằm chiếm vành của 'chiếc hộp Ansar Allah' giáp Biển Đỏ. Tuy nhiên, một ý tưởng như vậy rất giống với cuộc tấn công đổ bộ thất bại ở Gallipoli trong Thế chiến I qua eo biển Dardanelle, dẫn đến cái chết của hơn 44.000 lực lượng Đồng minh để cứu lấy những căn cứ hải quân và để tiếp tục những cơn rùng mình chạy dọc sống

Đáng chú ý, Trump và các 'đồng minh'

khác đã từ chối đến cứu MbS [Mohammed bin Salman] — một sự tẩy chay và phủ nhận sẽ không thoát khỏi sự chú ý của các gia tộc và bộ lạc Ả Rập Xê Út, những người vẫn còn oán giận việc Vua Salman sắp đặt lại việc kế vị hoàng gia vào năm 2017, trái với truyền thống, để chỉ định MbS, con trai yêu thích của ông, làm Thái tử (thay vì người anh em tiếp theo trong hàng kế vị). Cũng sẽ không bị lãng quên việc MbS vào tháng 11 năm 2017 tổng tiền gần 400 hoàng tử, đầu sỏ và bộ trưởng tại khách sạn Ritz-Carlton ở Riyadh; cũng không bị tha thứ việc độc chiếm tài nguyên dầu mỏ và, như Giáo sư Madawi Al-Rasheed phác họa, [việc khuất phục các bộ lạc Ả Rập Xê Út](#) để thiết lập chế độ cai trị của một gia đình.

Yếu tố thứ hai — ngoài địa lý — cần được tính đến là nguồn gốc của Ansar Allah trong một tín điều cách mạng lịch sử và lịch sử tranh chấp lâu dài của bán đảo. José Alberto Nino [giải thích](#) rằng "đằng sau những lợi ích địa chính trị đáng ngạc nhiên của Ansar Allah là một truyền thống tôn giáo cổ xưa. [Zaidism](#) là một trong 3 nhánh lớn còn tồn tại của Hồi giáo Shia cùng với Twelverism và Ismailism"

"Twelverism — nhánh thống trị, bao gồm phần lớn người Hồi giáo Shia trên toàn thế giới và là quốc giáo của Iran — cho rằng tính chính danh tâm linh được truyền qua một dòng 12 Imam ... Ismailism, đôi khi được gọi là Shia Bảy, tách khỏi dòng Twelver về việc con trai nào của Imam thứ sáu là người kế vị hợp pháp; nhánh còn tồn tại nổi bật nhất của nó ngày nay theo Aga Khan như Imam sống".

"Zaidism lấy tên từ Zayd ibn Ali, chắt chắt của Nhà tiên tri Muhammad ... Trong khi Twelver tin rằng Imam phải được chỉ định bởi thần linh và Ismaili theo một Imam sống cha truyền con nối, Zaydi cho rằng bất kỳ hậu duệ uyên bác nào của Ali đều có thể lãnh đạo bằng cách vùng lên vũ trang chống lại bạo quyền".

"Người Houthi vẫn là một phong trào có nguồn gốc Zaydi nhưng đã xây dựng một liên minh rộng lớn hơn vượt qua các ranh giới giáo phái ... [tuyển mộ] người Sunni Shafi'i và bổ nhiệm các chính trị gia Sunni miền nam vào các vị trí dân sự rõ ràng, đồng thời [kêu gọi các cộng đồng Sunni](#) thông qua các thông điệp về chủ quyền, chống tham nhũng, chống can thiệp và đoàn kết ủng hộ Palestine."

"Cuộc cách mạng [Iran] năm 1979 đã mang đến cho những người phục hưng Zaydi một ví dụ về một cuộc nổi dậy Hồi giáo thành công chống lại chế độ quân chủ và quyền lực phương Tây. [Lãnh đạo của họ], Hussein, ngưỡng mộ sự kháng cự của Ayatollah Khomeini, tiếp thu các yếu tố của nghệ thuật cai trị nhà nước Iran, [nhưng] coi Hezbollah là hình mẫu tổ chức".

Tuy nhiên, Ansar Allah không phải là một proxy của Iran, Nino nhấn mạnh.

Ông nói, sự thách thức bền bỉ của họ đối với Israel không chỉ đến từ Hezbollah hay Iran, mà được neo giữ trong việc 'chính Imam đầu tiên của họ vùng lên vũ trang chống lại bạo quyền' khi ông nổi dậy chống lại Caliphate Umayyad vào năm 740 CN và bị tử vì đạo.

Nino viết, sự ác cảm đối với người Do Thái trong người Houthi ban đầu nảy sinh "sau phong trào Sabbatean năm 1666, một sự phẫn khích thiên sai quần chúng" [của vô

số người Do Thái trên khắp thế giới và tập trung vào Sabbatai Zevi như Đấng Messiah dẫn dắt người Do Thái đến Sự Cứu Chuộc sắp đến] tràn vào Yemen.

[Chủ nghĩa thần bí Sabbatean](#) gây tranh cãi cao ở khắp mọi nơi, từ châu Âu đến châu Á, với hàng ngàn người Do Thái bị các nhà chức trách giáo sĩ Do Thái của họ rút phép thông công vì thực hành Sabbatean của họ. [Sabbatai Zevi](#), và các thực hành được phong trào của ông chấp nhận, đã xúc phạm Caliph Ottoman Mehmed IV đến mức ông ra lệnh cho Zevi cải sang Hồi giáo hoặc chấp nhận bị xử tử. Zevi chọn cải sang Hồi giáo vào năm 1666. Hầu hết những người theo ông đồng đạo cũng bề ngoài cải sang Hồi giáo, theo gương Zevi, nhưng bí mật vẫn là 'Sabbatean'. Do đó phong trào Dönme che giấu lòng trung thành bí mật bên trong Thổ Nhĩ Kỳ và xa hơn.

Ở Yemen, Imam Houthi, sau khi tham khảo ý kiến các học giả Zaydi, đã đưa ra một phán quyết, giống như Caliph, cũng yêu cầu người Do Thái cải đạo — một tối hậu thư mà hầu hết người Do Thái Yemen từ chối. Sự việc kết thúc bằng việc phá hủy các giáo đường Do Thái trên khắp Yemen vào năm 1679 và trục xuất toàn bộ dân Do Thái khỏi Yemen (mặc dù người Do Thái đã [trở lại](#) sau khoảng một năm vắng mặt, dù nhiều người thấy tài sản cũ của họ bị tịch thu).

Không nghi ngờ gì Caliph Ottoman tưởng tượng rằng sự việc Sabbatean đã được kết thúc vào năm 1666 — nhưng có một bước ngoặt cuối cùng đã góp phần vào việc tháo dỡ Caliphate. Cách thức Caliphate bị tháo dỡ đã phủ bóng lên việc Ibn Saud chấp nhận Abd-al Wahhab và sự cuồng tín của ông — một liên minh được coi là hoàn toàn đối lập với Hồi giáo Sunni nói chung.

Trong nhiều thế kỷ, người Dönme sống cuộc sống hai mặt — thực hành một bản sắc 'bí mật công khai' nơi lòng trung thành tôn giáo thực sự bị che giấu. Khi Người Thổ Nhĩ Kỳ Trẻ bắt đầu vận động cho một nhà nước thế tục kiểu phương Tây, người Dönme [nhiệt tình ủng hộ chính nghĩa](#). Một Thổ Nhĩ Kỳ thế tục, dân tộc chủ nghĩa có nghĩa là họ sẽ không còn bị định nghĩa bởi các bộ luật tôn giáo nghiêm ngặt (hệ thống Millet) của Đế chế Ottoman. Cuối cùng họ có thể bước ra khỏi bóng tối như những công dân Thổ Nhĩ Kỳ thế tục, bình đẳng.

[Các sử gia chính thống](#) thừa nhận rằng cộng đồng Dönme đóng một vai trò nền tảng trong *Ủy ban Liên minh và Tiến bộ (CUP)* và sự sụp đổ sau đó của Đế chế Ottoman.

Nhìn từ [quan điểm](#) của những người trung thành với Ottoman, Đế chế đã bị hạ bệ bởi hai lực lượng không chính thống, gây rối loạn — những nhà cải cách thế tục hóa nội bộ ở phương Tây (thường là Dönme), và thứ hai, bởi những kẻ cuồng tín tôn giáo cực đoan ở phương Đông (người Wahhabi). Ở vùng sa mạc xa xôi của trung tâm Ả Rập (Najd), liên minh giữa Muhammad ibn Abd al-Wahhab và Nhà Saud được coi là một cuộc chiến trực tiếp chống lại các chứng nhận tôn giáo Ottoman và chống lại bá quyền lãnh thổ của nó.

Điểm bùng phát đến với các cuộc đột kích tàn phá của Wahhabi vào Karbala (1802), Mecca và Medina (1803-1805), gây sốc cho thế giới Hồi giáo và buộc Sultan Ottoman phải có hành động quyết liệt.

Một *Báo cáo Tình báo Iraq* năm 2002 được công bố rộng rãi [được phát hiện](#) sau khi Baghdad thất thủ (và các tác phẩm trước đó của các nhà văn Ottoman như Ayyub Sabri Pasha) tuyên bố rằng Muhammad ibn Abd al-Wahhab (người sáng lập chủ nghĩa Wahhabi) và Muhammad bin Saud là hậu duệ của người Dönme.

Mặc dù không có bằng chứng chữ viết cho một mối liên hệ như vậy, một số [nhà quan sát](#) đã ghi nhận những 'cộng hưởng' cấu trúc và chức năng mạnh mẽ trong cách ba phong trào này — Sabbateanism, Wahhabism và chủ nghĩa Zion thiên sai — hoạt động trong các tôn giáo tương ứng của họ: Cả ba đều đại diện cho những đột phá triệt để khỏi chính thống truyền thống. Wahhabism từ chối nhiều thế kỷ truyền thống học thuật Hồi giáo để ủng hộ chủ nghĩa văn tự cứng nhắc; [Sabbateanism](#) phá vỡ hoàn toàn luật giáo sĩ Do Thái, và chủ nghĩa Zion thiên sai lật đổ giáo huấn Do Thái Chính thống truyền thống (chờ đợi Đấng Messiah).

Trong nhiều thập kỷ, Ả Rập Xê Út bảo vệ chặt chẽ lịch sử của mình, neo giữ tính chính danh của mình trực tiếp vào sự ủy thác thần linh của liên minh năm 1744 với Ibn Abd al-Wahhab. Tuy nhiên, trong những năm gần đây, Ả Rập Xê Út đã tham gia vào một [sự tách rời có ý thức khỏi chủ nghĩa Wahhabi](#) dưới thời "[Vua Con](#)", [Mohammed Bin Salman](#). Nhà nước đã viết lại lịch sử chính thức của mình để nhấn mạnh bản sắc quốc gia, bộ lạc bắt đầu từ năm 1727, giảm nhẹ vai trò của Ibn Wahhab.

Trong khi Thổ Nhĩ Kỳ — với tư cách là quốc gia kế thừa chính của Đế chế Ottoman — giữ một ký ức văn hóa sâu sắc về các cuộc chiến Ottoman-Wahhabi, nhiều nhà chức trách tôn giáo Thổ Nhĩ Kỳ coi chủ nghĩa Wahhabi là một phong trào có tính hủy diệt cao, không Hồi giáo đe dọa tính toàn vẹn tâm linh của Hồi giáo. Người Shia cũng vậy, dù là Iran hay Yemen, coi việc cướp phá Karbala, do Saud bin Abd-al Azziz (con trai của Vua) lãnh đạo, là một cuộc tấn công hiện sinh vào bản sắc tâm linh của họ. Từ 2.000–5.000 người Shia đã bị giết và đền thờ của Ibn Hussein bị cướp phá.

Sự kiện này gây kinh hoàng cho cả người Hồi giáo Shia và Sunni trong khu vực. Để trả thù, một sát thủ Shia đã đi từ Iraq đến thủ đô Diriyah của Ả Rập Xê Út vào cuối năm 1803 và đâm chết người cai trị Ả Rập Xê Út, Abd-al Aziz. Cuối cùng, một lực lượng Ottoman-Ai Cập [bao vây](#) thủ đô Diriyah của Ả Rập Xê Út. Sau một cuộc bao vây tàn khốc kéo dài vài tháng, thành phố đầu hàng.

Lịch sử này minh họa tính dễ bị tổn thương về cấu trúc của các chứng nhận Hồi giáo của al-Saud trong cuộc chiến với Ansar Allah — một sự hiểu biết hoàn toàn trái ngược với nhận thức của phương Tây về Ả Rập Xê Út như một nhà nước 'cải cách' và một cực của uy tín Hồi giáo.